

Vlaams
Parlement

ingediend op **447** (2019-2020) – Nr. 2
22 september 2020 (2019-2020)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Maaïke De Vreese,
Maurits Vande Reyde en Imade Annouri

over het ontwerp van decreet

tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006
betreffende de Winwinlening, wat betreft de
COVID-19-Winwinlening

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Axel Ronse, Tine van der Vloet;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs;
Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;
Loes Vandromme, Vincent Van Peteghem;
Steven Coenegrachts, Sihame El Kaouakibi;
Johan Danen, Ann De Martelaer;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

447 (2019-2020) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door de minister	4
2. Algemene bespreking	5
2.1. Tussenkomen van de leden.....	5
2.2. Antwoord van de minister	7
3. Artikelsgewijze bespreking	9
4. Eindstemming.....	9
Gebruikte afkortingen	10

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie besprak op 17 september 2020 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening, wat betreft de COVID-19-Winwinlening.

(Tijdens de commissievergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door de minister

Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, verwijst naar het vierluik voor het herstel van de Vlaamse economie dat de Vlaamse Regering in juni 2020 heeft voorgesteld. Een belangrijk onderdeel daarvan is het voorliggende ontwerp van decreet betreffende de Winwinlening.

De kerngedachte achter dit ontwerp van decreet is het mobiliseren van spaargeld om de solvabiliteit van Vlaamse kmo's te ondersteunen.

De Winwinlening bestaat sinds 2006 en is een populair instrument. In 2019 werden er 2630 leningen verstrekt voor een bedrag van 62,5 miljoen euro. Sinds de start in 2006 werd al 478 miljoen euro aan kapitaal gemobiliseerd via de Winwinlening. Het is dus een goed instrument, dat aansluit bij de instrumenten die de Vlaamse Regering nog wil activeren en uitwerken.

Inhoudelijk brengt het ontwerp van decreet vier belangrijke wijzigingen aan aan het decreet van 19 mei 2006 betreffende de Winwinlening:

- de bedragen van de Winwinlening worden opgetrokken;
- de looptijd van de Winwinlening wordt versoepeld;
- de tussenkomst van het Vlaamse Gewest bij faillissement wordt tijdelijk verhoogd;
- de Winwinlening wordt opengesteld voor kleine aandeelhouders.

Optrekken van de bedragen

De bestaande plafonds voor de Winwinlening worden opgetrokken. Kredietgevers konden tot nu toe maximaal 50.000 euro ter beschikking stellen via een Winwinlening. Indien dit ontwerp van decreet wordt goedgekeurd, zal een kredietgever tot 75.000 euro op een fiscaal interessante manier kunnen uitlenen aan een kmo.

Ook voor de kredietnemers wordt het maximum verhoogd. Elke kmo zal tot 300.000 euro kunnen ophalen. Tot nu toe was dat bedrag beperkt tot 200.000 euro.

De vermelde bedragen gelden per kredietgever of kredietnemer voor het instrument Winwinlening en het Vriendenaandeel samen. Het ontwerp van decreet betreffende het Vriendenaandeel is in voorbereiding. De maximale bedragen per vriendenaandeelhouder en per onderneming zullen dus niet kunnen worden gecumuleerd met die van de Winwinlening. Het gaat fiscaal om één korf en de partijen zijn vrij om zelf te bepalen hoe ze die korf willen samenstellen.

Versoepelen van de looptijd

De tweede belangrijke wijziging is de versoepeling van de looptijd van de Winwinlening. Tot nu toe moest men verplicht geld uitlenen voor een termijn van acht

jaar en dat is in de praktijk soms te lang. Dankzij de voorgestelde decreetswijziging zullen de kredietnemer en kredietgever de looptijd van een nieuwe lening vrij kunnen bepalen tussen de vijf en tien jaar. Op die manier kunnen de modaliteiten van de lening beter worden afgestemd op de concrete behoeften van de partijen.

Het ontwerp van decreet bevat ook een maatregel voor bestaande Winwinleningen die tijdens de coronacrisis aflopen. Partijen kunnen de Winwinleningen die aflopen in 2020 met maximum twee jaar verlengen, met behoud van het jaarlijks fiscaal voordeel. Dat is volgens de minister een interessante optie voor beide partijen, en dus opnieuw een win-winsituatie. De ondernemingen die door de crisis in een moeilijke liquiditeitspositie zitten, kunnen de terugbetaling van de lening tijdelijk uitstellen. De kredietgever kan tot twee jaar langer van het jaarlijkse belastingkrediet van 2,5 procent genieten.

Verhogen van de tussenkomst van het Vlaamse Gewest bij faillissement.

Met het ontwerp van decreet wil de Vlaamse Regering het sluiten van nieuwe Winwinleningen in deze coronacrisis ook actief aanmoedigen. De centrale doelstelling van het ontwerp van decreet is precies om de kapitaalstructuur en de solvabiliteit van de Vlaamse ondernemingen en ondernemers te versterken. De tussenkomst van het Vlaamse Gewest bij een eventueel faillissement van de onderneming (de kredietnemer) wordt tijdelijk verhoogd. Het eenmalige belastingkrediet gaat van 30 naar 40 procent voor leningen die tussen 15 maart 2020 en 31 december 2021 worden gesloten. Op die manier wil de Vlaamse Regering tegemoetkomen aan het hogere risico dat in de coronacrisis aan die nieuwe leningen is verbonden.

Openstellen voor kleine aandeelhouders

Een laatste belangrijke wijziging is het openstellen van de Winwinlening voor kleine aandeelhouders van een kmo. Onder de bestaande regelgeving kunnen aandeelhouders met een Winwinlening geen gelden uitlenen aan een vennootschap waarvan ze aandeelhouder zijn.

Het ontwerp van decreet bepaalt dat een aandeelhouder wel een Winwinlening kan toestaan aan een vennootschap indien hij niet meer dan 5 procent van de aandelen of de stemrechten heeft. Zo wordt het bijvoorbeeld mogelijk voor coöperanten om een Winwinlening te sluiten met de vennootschap waarvan zij vennoot zijn. De nieuwe regelgeving wil mensen die al beperkt aandeelhouder zijn niet uitsluiten van het toepassingsgebied van de Winwinlening wanneer zij de vennootschap ook op deze manier financieel willen ondersteunen. Het ontwerp van decreet wil daarmee inspelen op de noden van lokale coöperatieve initiatieven, bijvoorbeeld in de hernieuwbare energie.

De minister wijst er tot slot op dat het instrument van de Winwinlening al herhaaldelijk ter sprake kwam tijdens de gedachtewisselingen en vragen om uitleg naar aanleiding van de coronacrisis. Het ontwerp van decreet houdt ook rekening met de suggesties die de commissieleden hebben gedaan om van de Winwinlening nog een groter succes te maken.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkomsten van de leden

Tussenkomst van Imade Annouri

Imade Annouri vindt het principe van de aanpassingen goed. Het aanpassen van de Winwinlening werd als een van de eerste maatregelen aangekondigd bij het begin van de coronacrisis. Nu is het september 2020 en het lid merkt dat er wel

wat verwarring is over de uitrol van de maatregel. Mensen die nu al een aanvraag doen, krijgen tegenstrijdige antwoorden. Sommigen wordt aangeraden nu al te registreren en anderen krijgen het advies te wachten op de inwerkingtreding. Zal de versoepeling van de looptijd (van acht jaar naar vijf tot tien jaar) ook gelden voor de leningen die de afgelopen maanden al online werden geregistreerd?

Het lid begrijpt dat de aanpassingen tot doel hebben meer mensen te overtuigen om risicovolle investeringen te doen. De waarborg is wel hoger, maar de bedragen ook. De aanpassing van de onverenigbaarheidsregeling kan ervoor zorgen dat mensen die al nauw betrokken zijn, meer risico gaan nemen dan ze eigenlijk van plan waren. Werd er rekening gehouden met de mogelijkheid dat kredietgevers die al participeren in een onderneming nog meer middelen gaan investeren, zelfs als de slaagkansen op langere termijn beperkt zijn? Dat zou nadelige gevolgen hebben voor zowel de investeerders als de PMV.

In de memorie van toelichting wordt vermeld dat de eenmalige vergoeding bij definitief verlies vaak niet wordt ingeroepen en dat het een minimale kost betreft. Maar nu zullen wellicht meer Winwinleningen worden aangegaan door bedrijven die het al moeilijk hebben en een risico op een faillissement lopen. Imade Annouri vraagt of de kost van de eenmalige vergoedingen daardoor niet hoger zal worden.

Tussenkomen van Tom Ongena

Tom Ongena stelt dat de Open Vld-fractie altijd al voorstander geweest is van de Winwinlening, die in 2006 met veel succes werd ingevoerd. Het is een belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat kmo's via vrienden en familieleden de nodige middelen kunnen vergaren. De fractie zal dan ook het ontwerp van decreet steunen. Enerzijds zijn er mensen met veel spaargeld en anderzijds zijn er kmo's die extra middelen nodig hebben. Met de uitbreiding van het instrument kunnen die middelen bij de kmo's terecht komen.

De uitbreiding maakt deel uit van een aangekondigd globaler pakket. Een ander onderdeel daarvan is het Vriendenaandeel. Wat is daarvan de stand van zaken? Hoe zal de minister dat instrument afstemmen op de bestaande federale maatregelen zoals de taxshelter? Is er een reden waarom het Vriendenaandeel nog niet is opgenomen in het voorliggende ontwerp van decreet?

Tussenkomen van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot heeft een aantal bedenkingen bij het ontwerp van decreet. De looptijd wordt versoepeld naar een termijn van vijf tot tien jaar, terwijl de praktijk aantoonde dat investeerders de voorkeur geven aan een kortere termijn. Ook de verhoging van het plafond van 50.000 naar 75.000 euro heeft amper nut aangezien het gemiddelde bedrag van de Winwinleningen rond de 20.000 euro schommelt en verder blijft dalen.

Dat de overheid het belastingvoordeel niet wil verhogen, kan de fractie van het lid wel begrijpen, wegens de impact daarvan op de begroting.

De bedenkingen van de werknemersorganisaties die in de SERV zijn vertegenwoordigd, kan de minister niet zomaar naast zich neerleggen. Ilse Malfroot vraagt dan ook de garantie dat de minister met deze bezorgdheden rekening zal houden. Haar fractie hoopt voorts dat de Vlaamse Regering, in het kader van een evidencebased beleid, criteria zal opstellen om de effectiviteit van de Winwinlening te evalueren en eventueel de maatregel bij te sturen.

Ondanks deze bedenkingen zal de Vlaams Belangfractie het ontwerp van decreet echter goedkeuren omdat ze achter maatregelen staat die worden genomen om de Vlaamse kmo's te ondersteunen en versterkt uit de crisis te laten komen.

Tussenkomst van Andries Gryffroy

Ook *Andries Gryffroy* zegt dat zijn fractie het ontwerp van decreet zal goedkeuren. Het lid sluit zich aan bij de vraag van Tom Ongena over de planning van de andere aangekondigde maatregelen, meer bepaald het Vriendenaandeel en het Welvaartsfonds. Daarbij stelt hij ook de vraag naar de coherentie van het aangekondigde Vriendenaandeel met de federale maatregelen.

Er kan nog lang worden gediscussieerd over de hoogte van het fiscale voordeel. Maar het zal in de praktijk moeten blijken hoe succesvol de maatregel is. Indien het instrument niet werkt, zou uit een evaluatie kunnen blijken dat het fiscale voordeel moet worden aangepast. Is de minister bereid de maatregel te evalueren indien die geen succes heeft?

Tussenkomst van Caroline Gennez

Caroline Gennez stelt dat de sp.a-fractie voorstander is van het mobiliseren van kapitaal en spaargeld om de relance mee vorm te geven. De fractie is daarom voor de Winwinlening maar heeft wel bedenkingen bij de bredere context. Zo zijn er een aantal andere pistes, zoals bijvoorbeeld de taxshelter voor kmo's op het federale niveau. Het lid beveelt aan om permanent aandacht te hebben voor de mogelijke overlap teneinde de beschikbare middelen maximaal te laten renderen en heel gericht in te zetten.

Het doel van de maatregel is de spaarders mobiliseren met een fiscaal voordeel om hun schouders te zetten onder de economische relance. De werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV hebben daarbij een aantal vragen gesteld. ACV, ABVV en ACLVB volgen de redenering van de Nationale Bank van België, die wijst op de kost van het belastingvoordeel en de beperkte effectiviteit. Ze vragen de Vlaamse Regering een alternatieve optie te onderzoeken, met name zelf gebruik te maken van de lage rente op de kapitaalmarkten en direct de strategische kmo's met kapitaalbehoeften door de coronacrisis te ondersteunen. De duurdere omweg via de spaarder, werknemer of partner is misschien suboptimaal.

De lage rente kan volgens de sp.a-fractie worden gebruikt om een ambitieus Vlaams relancebeleid op te zetten, waarbij rechtstreeks in de Vlaamse kmo's en de economie wordt geïnvesteerd. De fractie kijkt uit naar de Septemberverklaring en hoopt dat ook die piste zal worden bewandeld.

2.2. Antwoord van de minister

Minister *Hilde Crevits* antwoordt op de vraag van Imade Annouri dat een onderscheid gemaakt moet worden tussen de mogelijkheid om bestaande Winwinleningen te verlengen en de modaliteiten die gelden voor nieuwe contracten. De looptijd van bestaande Winwinleningen, die aflopen in 2020, kan vandaag al geldig worden verlengd. Bestaande contracten die aflopen in 2020 en na 15 maart 2020 werden verlengd, zullen tot twee jaar langer van het jaarlijks belastingkrediet kunnen genieten. De nieuwe modaliteiten, met name de verhoogde plafonds en de flexibele looptijd, gelden daarentegen alleen voor nieuwe Winwinleningen. Die modaliteiten zijn pas van toepassing nadat het ontwerp van decreet in werking is getreden, voor contracten die nadien gesloten werden. Dat zou inderdaad voor enige verwarring kunnen zorgen.

De bezorgdheid van het lid over de aandeelhouders deelt de minister niet. Ook wanneer men geen aandeelhouder is, bestaat het risico dat men geld leent aan een bedrijf in moeilijkheden. Bij de evaluatie van het bestaande instrument, dat dateert van 2006, is gebleken dat de waarborg maar in weinig dossiers wordt ingeroepen. Ook tijdens de eurocrisis was dat het geval, wat aantoonde dat het een goed instrument is. De nieuwe regeling wil tegemoetkomen aan de vraag van kleine aandeelhouders om ook leningen te kunnen verstrekken, vandaar dat de drempel op 5 procent van de aandelen of het stemrecht wordt gelegd. Het blijft dus beperkt tot echte kleine aandeelhouders, vaak familieleden of vrienden. De minister meent dat daarmee de bezorgdheid dat waarborgen van de overheid worden ingeroepen voor leningen aan bedrijven die al niet meer gezond waren, wordt ondervangen. De minister merkt nog op dat daardoor ook lokale coöperatieve initiatieven, bijvoorbeeld actief in hernieuwbare energie, toegang krijgen tot het instrument. Vaak hebben vele mensen daar immers een klein aandeel in.

De kost van de eenmalige vergoeding werd in rekening gebracht bij berekening van de budgettaire impact.

De minister antwoordt op de laatste opmerking van Caroline Gennez dat de Vlaamse Regering al een extra inspanning doet, door het eenmalige belastingkrediet bij wanbetaling of verlies te verhogen van 30 naar 40 procent.

De minister gelooft in een set aan maatregelen. Sommige leden lijken te twijfelen aan het succes van de maatregel, maar de bestaande Winwinlening is al een succes. De Vlaamse Regering wil nu een extra injectie geven om de behoeften van ondernemingen te lenigen, ook door middel van het Vriendenaandeel en de achtergestelde leningen, waaraan de Winwinlening complementair is.

De minister antwoordt op de vragen van Tom Ongena en Andries Gryffroy dat het ontwerp van decreet betreffende het Vriendenaandeel voor advies bij de Raad van State ligt. Omdat de Winwinlening al bekend is bij het publiek vond de Vlaamse Regering het belangrijk om daar zo snel mogelijk werk van te maken.

Ook het Welvaartsfonds moet nog een traject afleggen omdat de toestemming van de FSMA moet worden gevraagd. PMV werkt hard aan dit dossier.

Enkele leden verwezen naar de federale taxshelter. De minister vindt dat overheden complementair aan elkaar moeten werken en heeft dat principe de voorbije maanden ook altijd verdedigd. De doelgroep van de taxshelter bestaat uit jonge start-ups en scale-ups, terwijl de doelgroep van bijvoorbeeld het Vriendenaandeel veel ruimer is. De versoepeling van de taxshelter geldt voor een bepaalde periode, met name tot 31 december 2020, waardoor de Vlaamse maatregel daarop kan volgen in de tijd. In de interministeriële conferentie werd onder meer met de federale minister van Financiën besproken dat niemand belang heeft bij concurrentiële maatregelen.

De Vlaamse Regering wil privaatininitiatief faciliteren. De beste garantie is dat de kredietgevers dan zelf inschatten waarin ze investeren. Het instrument mikt op de relaties tussen ondernemers en vrienden en familieleden en gaat ervan uit dat mensen geld willen investeren in een project waarin ze zelf geloven. De waarborg wordt weinig ingeroepen waardoor de minister gelooft dat de mensen in staat zijn goede keuzes te maken.

De minister is uiteraard bereid de maatregel te evalueren, zoals dat tegenwoordig quasi permanent gebeurt voor alle maatregelen. De huidige Winwinlening is een succes en de nieuwe modaliteiten zullen met een uitgebreide promotiecampagne in de markt worden gezet. De minister is ervan overtuigd dat dit een boost kan geven aan de mobilisatie van private middelen.

Caroline Gennez pleitte voor rechtstreekse investeringen. De minister antwoordt dat het fiscale voordeel en de waarborg een kleine uitgave betreffen om een grote hefboom aan private middelen vrij te maken. Daarnaast legt de Vlaamse Regering ook zelf middelen op tafel, bijvoorbeeld in de vorm van achtergestelde leningen. De Vlaamse Regering heeft ook op diverse andere manieren steun verleend aan de ondernemingen in deze coronacrisis.

Het relancebeleid zal in de Septemberverklaring aan bod komen en de minister is zeker bereid daarna het debat aan te gaan in de commissie.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

De artikelen 1 tot en met 11 worden aangenomen met 14 stemmen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 14 stemmen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Maike DE VREESE
Maurits VANDE REYDE
Imade ANNOURI,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
ACLVB	Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
FMSA	Financial Services and Market Authority (Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten)
kmo	kleine of middelgrote onderneming
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen